

попереду тільки США (72,3 млн. т.) та ЄС (38,5 млн. т.). За останнє десятиліття експорт зерна з України виріс на 77%. Україні вдалося обійти такі визнані «житниці світу», як Канада (28 млн. т на рік), Аргентина (21,9 млн. т) та Бразилія (20,1 млн. т). За інформацією Української аграрної конфедерації, найбільше зерна за кордон у 2013/2014 рр. поставила компанія «Нібулон» – понад 4,5 млн. т, що становить 14% від загального експорту зернових з України. Серед найбільших експортерів – транснаціональні компанії ADM і «Луї Дрейфус Україна», які відвантажили 4,1 млн. т і 3,5 млн. т відповідно, Glencore – 2,6 млн. т і «Бунге Україна» – 2,5 млн. т. Державна продовольчо-зернова корпорація України посіла п'яте місце - 2,9 млн. т.

Шляхи підвищення ефективності виробництва зерна зернових, які забезпечують дальше збільшення обсягів виробництва продукції і зменшення витрат на її одиницю, передбачають комплекс таких основних заходів:

- поліпшення використання землі, підвищення її родючості;
- впровадження комплексної механізації і автоматизації виробництва;
- поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва на основі міжгосподарської кооперації і агропромислової інтеграції;
- раціональне використання виробничих фондів і трудових ресурсів;
- впровадження інтенсивних і ресурсозберігаючих технологій та індустріальних методів виробництва;
- підвищення якості і збереження виробленої продукції; широке використання прогресивних форм організації виробництва і оплати праці.

Література:

1. Економіка виробництва зерна (з основами організації і технології виробництва): монографія / В.І. Бойко, Є.М. Лебідь, В.С. Рибка [та ін.]; за ред. В.І. Бойка. – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 400 с.
2. Аграрна освіта, 2001. – Зінченко О.І. Рослинництво: Підручник / О.І. Зінченко, В.Н. Салатенко, М.А. Білоножко – К.: 591 с.
3. Зерно.org.ua [Електрон. ресурс]. – 2014. – 11.09. – Режим доступу: <http://www.zerno.org.ua/>
4. Зерно.org.ua [Електрон. ресурс]. – 2014. – 11.09. – Режим доступу: <http://www.zerno.org.ua/>
5. Forbes Україна [Електрон. ресурс]. – 2014. – 28.07. – Режим доступу: <http://forbes.ua/news/1375800>

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА СОНЯШНИКУ

ДІДИК К. В.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Науковий керівник – ст. викладач

Островерх О. В.

Протягом останнього десятиріччя спостерігається стала тенденція розширення посівних площ олійних культур на аграрних підприємствах, що зумовлено вигідністю їх вирощування порівняно з іншими сільськогосподарськими культурами. Стратегічне значення вирощування, переробки, збуту продуктів олійного виробництва в Україні підтверджує перспективність його розвитку. Основною сировиною виробництва олії в Україні є насіння соняшнику.

Зниження врожайності соняшнику за останні роки стало наслідком падіння загальної культури землеробства, недостатнього внесення мінеральних добрив, гербіцидів, десикантів, пестицидів, несвоєчасного проведення технологічних операцій при використанні недосконалої техніки, необґрунтованого зростання посівних площ соняшнику та перенасичення сівозмін цією культурою.

До основних негативних чинників урожайності соняшника в Україні можна віднести: погану агротехніку, кліматичні умови останніх років, неадекватні витрати і виходячи з цього неадекватні витрати, добрив, насінневого матеріалу. Звісно ці чинники пов'язані один з одним.

Дуже часті посадки соняшника, попередники які не відповідають агротехнічним нормам, зменшують врожайність культури, також впливають на збільшення шкідників та захворювань культури. На соняшнику можна знайти чотири види квіткових паразитів, п'ятдесят видів грибів та два види вірусів. Але найбільшу шкоду спричиняють біла та сіра гнилі, зарази́ха, фомоз та фомопсис. Зараження соняшника цими шкідниками сильно зменшує врожайність культури (в залежності від ступеня ураження можливе зменшення урожайності на 50% і більше).

Для підвищення врожайності соняшнику в країні доцільно розміщувати посіви в сприятливих зонах його вирощування (центральні області Лісостепу та північного Степу, північні райони південного Степу, південний регіон Криму).

В областях Степу слід висівати високоврожайні гібриди соняшнику: Красень, Лан-26, Опера (С-278); у Степу і Лісостепу – Днепр,

Казіо, Красотка, Одеський – 504, Оптізол, Санітар, Харківський – 58, Аламо, Ісостар.; в Лісостепу – Єврофлор, Марко, Супер, Альзан, Люсіл, Кармона, а також високопродуктивні гібриди, районовані на 2007 рік, що без додаткових капіталовкладень підвищать урожайність культури на 3 - 5 ц/га.

Високоврожайні українські гібриди Харківський 49, Харківський 58. Світоч, Погляд, Український скоростиглий характеризуються високим вмістом олії в насінні, різним періодом вегетації (від 96 до 120 днів), дозрівання, що дає змогу висівати їх в усіх регіонах України.

Головним завданням основного обробітку ґрунту під соняшник є максимальне знищення багаторічних і однорічних бур'янів, нагромадження та збереження якомога більшої кількості вологи осінньо-зимових і ранньовесняних опадів у кореневмісному шарі, мобілізація поживних речовин, активізація біологічних процесів ґрунту, надання орному шару оптимальної структури, запобігання вітрової і водній ерозії.

Потрібно розміщувати соняшник по кращим попередниках: озимих зернових, ярих колосових, кукурудзі на зерно, - що без додаткових коштів значно підвищить його урожайність.

В очікуваних агрометеорологічних умовах весни передпосівний обробіток ґрунту слід провести в стислі строки і спрямувати на збереження ґрунтової вологи, боротьбу з бур'янами. У прогнозованих умовах весни на дуже забур'яненних полях доцільно застосовувати високоефективні гербіциди, які дають можливість: зменшити кількість післяпосівних розпушувань ґрунту; очистити поле від бур'янів протягом періоду вегетації; підвищити врожайність соняшнику на 3-6 ц/га.

Передпосівну культивуацію провести перед сівбою з одночасним внесенням і загортанням на глибину 6 – 8 см ґрунтових гербіцидів проти однорічних злакових та дводольних бур'янів: Харне – 2 кг/га, Трофі – 1,8 – 2, Дуал Голд – 1,0 – 1,6, Трефлан – 3 – 6, Гезагард – 2 – 4, Гвардіан – 2,4 – 3,5 кг/га. Страхові гербіциди: Фюзіланд Супер – 2 кг/га, Селект 120 – 0,4 – 0,8, Пантера – 1,5 кг/га – знищують злакові бур'яни в період вегетації соняшнику.

Для поліпшення умов живлення рослин, сприяння продуктивнішому використанню ґрунтової вологи перед посівом внести локально мінеральні добрива в дозі $N_{40}P_{60}K_{30-40}$ залежно від наявності в ґрунті основних елементів живлення, що підвищить урожайність до 3,5 ц/га та вміст олії в насінні. У господарствах, де посіви соняшнику займають великі площі, з метою зменшення

напруги під час збирання і щоб попередити масові ураження хворобами, слід висівати 2 – 3 гібриди різних груп стиглості. У південних районах питома вага середньостиглих сортів і гібридів повинна становити 50 – 60 %, ранньостиглих – 40 – 50, у північних районах країни – скоростиглих – 30 – 40, ранньостиглих – 60 – 70 %. При використанні середньостиглих або середньопізніх гібридів і їх сортів слід висівати в першу чергу та придбати в резерв десиканти для прискорення дозрівання соняшнику.

Для підвищення ефективності виробництва соняшнику суттєве значення має підвищення урожайності за рахунок якісного посадкового матеріалу. В Україні соняшник є традиційною культурою, а її рентабельність повинна підштовхувати аграріїв до вирощування даної культури.

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ

ДОБРОНОС Т. М.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
Науковий керівник – д.с.н., професор
Родіонов О. В.

Матеріальні ресурси – це складова виробничих ресурсів, які беруть участь у процесі господарської діяльності протягом одного виробничого циклу, при цьому повністю змінюють свою форму та переносять свою вартість на витрати підприємства.

Матеріальні ресурси – це об'єктивно необхідні умови функціонування виробництва. Вони все більше впливають на зростання його ефективності та якості роботи. Здебільшого від рівня управління ресурсами, його координації з процесом виробництва залежать основні показники діяльності підприємств — виконання плану реалізації, зростання продуктивності праці, зниження собівартості продукції, прискорення оборотності оборотних засобів. Це обумовлено такими факторами значимості матеріальних ресурсів у виробництві:

– виробничі запаси складаються в основному з сум власних оборотних засобів, тому прискорення їх оборотності – великий резерв підвищення ефективності;

– витрати на матеріальні ресурси – основна частина собівартості продукції;

– правильна організація управління матеріальними ресурсами – умова ритмічності виробництва;